

II

Mie de Fiedel

(Maria Cornelia van den Dries
14 mei 1853 - 20 feb. 1930)

en d're meens

(Franciscus Jansen
22 dec. 1858 - 11 juni 1933)

*Frans Jansen
Mie de Fiedel*

Van alle Tilburgse volksmuzikanten waren Mie (de) Fiedel en d're meens ongetwijfeld de bekendsten. Over de naamsverwarring tussen hen en Jan Viool hebben we het in het vorige hoofdstuk al gehad.

Mie, en vooral Frans, waren in hun vrije tijd echte muzikanten, die tot ver buiten de stad bekendheid genoten. In hoofdzaak verdienden zij hun brood met weven, hoewel er aanwijzingen bestaan, dat Mie rond 1910 een winkeltje dreef.

Hun namen zijn in de herinnering van veel mensen onverbrekelijk verbonden aan het huis 'De blende Fiel', dat onderdeel uitmaakte van een complex van drie grote wevershuizen, die tezamen 'Den Uilenvlucht' werden genoemd. In het begin van deze eeuw waren deze huizen niet veel meer dan ruïnes, maar werden toch bewoond. 'Den blende Fiel' heette aanvankelijk 'De Krucht', maar toen de muzikanten het bewoonden, werd het een beetje spottend 'Blende Fiel' genoemd, naar de Philharmonie in de Kloosterstraat en 'blend', omdat het huis aan de straatzijde

geen vensters had. Het 'Kretshuis' was het voornaamste van de drie: de 'Keet' en de 'Krucht' waren er min of meer dependances van. Onder Frans bewind (1795 - 1813) was dit huis namelijk in gebruik als 'Leproserie' oftewel Melaatsenhuis. Daar er in Tilburg geen melaatsen waren, gaf men het toen een bestemming als quarantaineverblijf voor mensen met besmettelijke ziekten. Waarschijnlijk koos men voor dit complex vanwege zijn - toentertijd - afgelegen ligging, namelijk op een open veld, waar thans de Trouwlaan, Hesperenstraat, Christiaan Huygensstraat en Pastoor Vromansstraat bij elkaar komen.

'Den Uilenvlucht' droeg als officieel adres Vleugelstraat 4; door nieuwbouw in de buurt veranderde dit rond 1922 in Christiaan Huygensstraat 4. Toch hebben Frans en Marie er niet veel langer dan een jaar of tien gewoond, naar schatting van 1914 tot 2 april 1924. Wel waren zij juist toen alom bekend en wanneer je mensen spreekt, die hen nog gekend hebben, herinneren zij zich vooral deze tijd.

N. 153

K

56

1113

EX

Het jaar een duizend acht honderd drie en vijftig, den *esste*
der maand *Mei* verscheen voor ons *Wethouder* Ambtenaar van den Bur-
gerlijken Stand der Gemeente TILBURG, *Johannes Franciscus Van den*

Dries Wever oud
negen en twintig jaren, *Woonende Tilburg*
de welke ons heeft verklaard, dat op *Dinsdag den tienden*
der maand *Mei* een duizend acht honderd *drie en vijftig*, ten pier
ure des namiddags *uwzineen uur* *veertien* is geboren
een kind van het *Wonne*lijk geslacht, van *hem* afgegeve

oud

jaren
en van *Cornelia Tuerlings*

zijnne huisvrouw, oud *negen en twintig* jaren, mede *alhier*

Woonachtig aan welk kind hij verklaard heeft te geven de voornamen
van *Maria Cornelia*.

Van welke verklaring wij deze akte hebben opgemaakt in, bijwezen van *Francis Laurens*
Janssen, *Joncker beroep*, oud *zeven en zestig* jaren, en
Van Lambert Jongbloets, *Joncker beroep*, oud *drie en*
zeventig jaren, beiden *alhier woonachtig*

en nadat aan de *comparant* *ten* getuigen van deze
akte voorlezing is gedaan, hebben dezelve *met ons getuigen*, *behalven eenige*
getuigen die verklaard niet kunnen schrijven als de Schrijfkunst
niet verstaander.

De *Wethouder* Ambtenaar van den
Burgerlijken Stand voornoemd,

J. J. van den Dries
Jr de Janssen

[Handwritten signature]

Maria Cornelia van den Dries, zoals Mie voluit heette, was de oudste van dit echtpaar. Zij werd geboren om vier uur in de namiddag van dinsdag 10 mei 1853. Haar ouders woonden destijds op 't Goirke, nr. 132 (West Heikant). Haar vader was Johannes Franciscus van den Dries, geboren op 14 juni 1824, die aanvankelijk dagloner, later wever van beroep was en de moeder Cornelia Tuerlings, die evenals haar man op dat moment 29 jaar oud was.

Rond 1870 - '80 had het gezin Van den Dries acht kinderen: vier meisjes en vier jongens. Marie was de oudste. Zij, haar vader en haar twee oudste broers zorgden voor de kost, allen als dagloner.

De familie Van den Dries woonde al lange tijd in Tilburg. Ook Mie d'r opa, Wilhelmus v.d. Dries (20-5-1800 tot 15-2-1877) en oma Cornelia van Laarhoven (geb. in 1800) woonden er (in de omgeving van de Tilburgse Kerk nr. 1228) als wevers, evenals de moeder en de vader van Wilhelmus, Ida Mutsaers en Petrus van den Dries. Opa Wilhelmus en vader Johannes Franciscus stierven beiden in 1877. Laatstgenoemde op 18 februari, drie dagen na zijn vader.

De getuigen bij de geboorte-aangifte van Mie waren Lambert Jongbloets (geb. 1780, zonder beroep; buurman van familie Van den Dries) en Francis Laurens Janssens (geb. 1786 en eveneens zonder beroep). Behalve door de ambtenaar van de burgerlijke stand is de acte ondertekend door F.L. Janssens en de vader. Lambert Jongbloets verklaarde namelijk "niet te kunnen schrijven als de schrijfkunst niet verstaande".

Analfabetisme kwam vaker voor in die tijd: toen Simon Jansen aangifte ging doen van de geboorte van zijn zoon Frans, verklaarden zowel hij als een der getuigen, Gerardus van den Heuvel (dagloner, geb. 1811), dat zij niet konden schrijven. Zodoende tekenden alleen de wethouder en de schoenmaker Antonij van de Loo (geb. 1818).

afb. 3 Frans Jansen
tekening door Jan van Delft
(1879 - 1952)

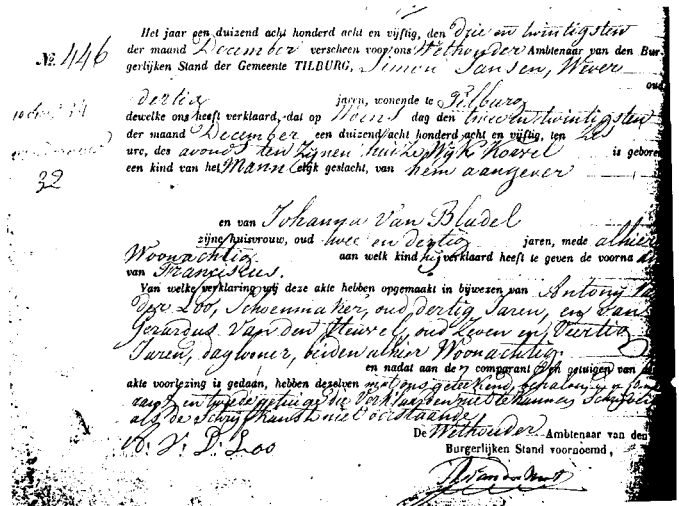
Frans Jansen werd geboren op woensdag 22 december 1858 om 6 uur 's avonds als zoon van de in Goirle geboren wever Simon Jansen en diens vrouw Johanna van Bladel. Zij woonden op Korvel, in de Laarstraat nr. 531.

Het frappante is, dat op dit huisnummer bij de volkstelling van 1849 - '59 maar liefst 23 mensen ingeschreven stonden! We vinden er de dagloner Dionisius van Oers (geb. 1810) met zijn vrouw Catharina van Gils (geb. 1814) en zes kinderen, waarvan het derde en vierde jong stierven.

Vervolgens de wever Peter van de Pas (geb. 1801), zijn vrouw Cornelia van Beers (geb. 1802) en acht kinderen, waarvan er op dat moment zes werkten. Tot slot, op een apart blad, van 1 - 7 genummerd, zien we bij elkaar staan:

- 1 Tabbers, Maria Theresia, geboren 1774 te Turnhout, weduwe zonder beroep, gestorven 26 juni 1851
- 2 v. Gils, Johannes Baptist, geb. 1808 te Tilburg, metselaar
- 3 Jansen, Petronella, geb. 1819 te Goirle, ongehuwd, van beroep meid, op 21 maart 1853 vanuit Etten Leur in Tilburg komen wonen. Zij is een zus van:
- 4 Jansen, Simon, geb. 1828 te Goirle, gehuwd met 6, kwam op 9 april 1853 vanuit Goirle in Tilburg wonen
- 5 Muijs, Gabriël, geboren 1775 te Steenberg, weduwnaar, tuinman, verhuisde op 3 juni 1853 vanuit Etten Leur naar Tilburg
- 6 v. Bladel, Johanna, geboren 1826 te Tilburg, gehuwd met 4, zonder beroep
- 7 Jansen, Cornelis, geboren 1854 te Tilburg, oudste broer van Frans.

Hoewel Frans al wel geboren was, werd hij in het register van deze telling nog niet genoemd.

afb. 4 Geboorteakte Frans Jansen

Over de jeugdijaren van Frans Jansen en Mie van den Dries is niets bekend, behalve dan, dat Frans zeker al vanaf zijn 19e jaar viool speelde. Dat was ook wel te horen aan zijn spel, want toen hij zestig jaar later nog speelde, had hij nog altijd een vaste streek en een grote vingervlugheid!

De tienerjaren waren zij reeds lang ontgroeid op de dag dat ze trouwden: 19 oktober 1898. Hij was toen al bijna 40 en zij 45 jaar.

Van toen af zijn zij samen muziek gaan maken, zowel uit puur plezier maar vooral ook, om wat extra's te verdienen ter aanvulling van het karige weversloon.

Als getuigen bij het huwelijk waren er van ieder van hen beiden twee broers aanwezig: Cornelis Jansen (als leeftijd staat vermeld 42 jaar, maar als de gegevens van het bevolkingsregister kloppen, was hij 44), wever en Johannes Marinus Jansen, 34 jaar, wagenmaker. Voorts Norbertus Bernardus van den Dries,

45 jaar, kettingscheerder en Petrus Wilhelmus van den Dries, 43 jaar en wever van beroep.

Na de bruiloft gingen zij in de Van Sonstraat wonen, waar de fotograaf Henri Berssenbrugge de inmiddels overbekende en tevens oudste foto van het duo maakte, kort na 1900. Of we hieruit mogen afleiden, dat zij toen al een zekere bekendheid genoten en derhalve al wat jaren langer samen speelden? Misschien wel. In ieder geval waren zij in de buurt bekend genoeg, want elke zondag na de H. Mis werd het meubilair aan de kant geschoven en werd er volop gezongen en gedanst. Vaste prik was het lied:

Twee violen en een bas

tekst + muziek: alg. bekend

twee violen en een fiedel en een fluit, de koning die verjaart en de vlag steekt uit

twee violen en een bas, bas, bas, ik wou dat 't vandaag Driekoningen was

twee violen en 'n fiedel en 'n fluit
de koning die verjaart en de vlag steekt uit
twee violen en 'n bas bas bas
ik wou dat 't vandaag Driekoningen was

als variant op de laatste regel werd er ook gezongen:

"... en een strijkstok waar geen haar op was ..."

Vaak werd dit gevolgd door:

Jan Toerlezjoer

tekst + muziek: mevr. Staps, Tilburg

Jan Toerlezjoer, de benen, de benen, Jan Toerlezjoer, de benen van de vloer

Jan Toerlezjoer
de benen, de benen
Jan Toerlezjoer
de benen van de vloer

dat ook wel als volgt gezongen werd:

Jan Toerlezjoer, de benen, de benen, Jan Toerlezjoer, de benen van de vloer

Wanneer de stemming er een beetje in begon te komen, nodigde Frans de aanwezigen uit, om zelf wat te zingen. Als er niemand naar voren trad, begon hij zelf weer te zingen, bijvoorbeeld het volgende leugenliedje, dat hij – naar verluidt – zelf had geschreven,

Zo kwam ik laatst

tekst: G.A.T.

zo kwam ik laatst in Rome
daar hong een walvis al in de bomen
zij zong haar liedje in het latijn
ze wist haar stemmeke zo goed te mengen
gelijk de engelen die daar bengelen

zo kwam ik laatst bij enen boer van buiten
zijn ogen stonden al in zijn kuiten
ik vroeg wie zijne vader was
hij zei: ik heb mijn tong verloren
voordat ik op de wereld was

Een meer volledige versie, met melodie, tekende Ben Hartman op in Loosbroek bij mevr. Regine Gevers:

'k was laatst in de stad van Londen, zag ik mieren zo groot als honden, ze dronken thee met 'o beschuit

'k was laatst in de stad van Londen
zag ik mieren zo groot als honden
ze dronken thee met een beschuit
ze wilden ook een pijpje smoren
smoking dreef hun langs de oren
ze speelden op viool en fluit.

ik kwam laatst in de stad van rome
er hing een walvis aan de bomen
hij zong zijn liedje in 't latijn
hij wist zijn stemmetje zo te mengen
als de klokjes die daar bengelen
't is te zeggen grof en fijn.

ik kwam laatst in de stad van spanje
zag ik muggen met gouden franje
ze reden op een olifant z'n staart
de olifant begon te hollen
de spin riep, hulp, want ik ga rollen
ze brak haar been want het was glad.

wat me laatst is overkomen
in londen, spanje, turkije en rome
zijn leugens die men vatten kan
't is om de jonkheid te vermaken
'k wens u daarom wel te slapen
toddan ik weer wat anders weet.

ik kwam laatst in de stad turkije
zag ik vlooiën in stukken snijden
zoals men bij de slager doet
't is om beuling van te maken (beuling = leverworst)
zie de turken toch eens gapen
want het smaakt hun drommels goed.

zo kwam ik laatst bij 'n boer van buiten
z'n ogen stonden al in zijn kuiten
ik vroeg er wie zijn(en) vader was
hij zei: ik heb mijnen tong verloren
daarom ben ik stom geboren
voordat ik op de wereld was

Terwijl hij zong, begeleidde Mie hem op haar cello en de overige aanwezigen met hun stemgeluid. Het ijs was gebroken en er stapte iemand naar voren, die, muzikaal ondersteund door Frans en Mie, zong:

Den boer en den ezel te Rijssel

tekst: G.A.T.
muziekcomp.: R. Janssen '77

hoort vrienden met genuchten, blijft hier maar een weinig staan, hoort eens de veeze kluchten die ik

u zal zingen gaan, van enen lompenboer, die met zijn ezel voer, te Rijssel door de straat, hoort

wat een malle praat, de klucht moet zijn gezongen want hij is de moeite waard

hoort vrienden met genuchten
blijft hier maar een weinig staan
hoort eens de vieze kluchten
die ik u zal zingen gaan
van enen lomp boer
die met zijn ezel voer
te Rijssel door de straat
hoort wat een malle praat
de klacht moet zijn gezongen
want hij is de moeite waard
en op de markt gekomen
daar bleef die ezel staan
den boer die stond te kijken
want hij kon niet verder gaan
hij dacht toen slim te wezen
nam drollen van den ezel
verkocht z' als medicijn
tegen koorts en alle pijn
de poep moest opgevreten
wilde men weer beter zijn

afb. 5 Frans Jansen
tekening door
Jan van Delft

Daarna werd er gedanst of verder gezongen.
Volgens verschillende mensen die hen nog ooit hebben horen spelen, brachten zij vaak een potpourri, waarin – waarschijnlijk – de volgende liedjes voorkwamen:
OP DE MERT – MIEKATOEN KOM MORGENNOEN – ST. JOB
– JAN TOERLEZJOER – DEN BULT.

Omdat niemand nog de precieze volgorde kende en er (ook) voor het lied van St. Job twee verschillende melodieën gebruikt werden, hebben we zelf de volgende reconstructie van deze potpourri gemaakt.

op de mert door want 'nen bekker endiejen bekker hah 'ne sik, endieje sik kreeg op z'n

mieter meeje 'ne grôte krintemik, lot 'm mar gaon, lot 'm mar gaon, want dieje sik heej niks ge-

daon, lot 'm mar gaon, lot 'm mar gaon, want dieje sik heej niks ge-daon ....

Mie Katoen, kom morgennoen, we zullen 'n pintje drinken, Mie Katoen, kom morgennoen, we

zullen een dansje doen

en dan gaan we naar Sint Job, op 'nen ezel, op 'nen ezel, en dan

gaan we naar Sint Job, op 'nen ezel zonder kop; Jan Toerlezjoer, de benen, de benen

Jan Toerlezjoer, de benen van de vloer; 't is den bult z'n ègen schuld, deh' t ie z'n last moet draagen,

was 't ier mar nor de smid gegaon, dan hah 't ier afgezaogen

en dan komen we weer terug, op 'nen

ezel, op 'nen ezel, en dan komen we weer terug, op 'nen ezel zonder rug

A op de mert daor wont 'nen bekker
en diejen bekker hah 'ne sik
en dieje sik kreeg op z'n mieter
meej 'ne grôte krintemik
lot 'm mar gaon, lot 'm mar gaon
want dieje sik heej niks gedaon
lot 'm mar gaon, lot 'm mar gaon
want dieje sik heej niks gedaon

B Mie Katoen kom morgennoen
we zullen een pintje drinken
Mie Katoen kom morgennoen
we zullen een dansje doen

Tussenspel

C en dan gaan we naar St. Job (10 mei)
op 'nen ezel, op 'nen ezel

en dan gaan we naar St. Job
op 'nen ezel zonder kop

D Jan Toerlezjoer, de benen, de benen
Jan Toerlezjoer, de benen van de vloer

E 't is den bult z'n ègen schuld
deh' t 'ie z'ne last moet draogen
was 't 'ie mar nor de smid gegaon
dan hah 't 'ie 'm er afgezaogen

Tussenspel

F en dan komen we weer terug
op 'nen ezel, op 'nen ezel
en dan komen we weer terug
op 'nen ezel zonder rug

Het huis, waar zij woonden, weefden en walsten, was niet steeds het zelfde, want zij zijn nogal eens 'n keer verhuisd: rond 1900 woonden ze in de Van Sonstraat (B 534); op 19 dec. 1905 verhuisden zij naar B 238 (Haringseind); in 1920 woonden zij in de Vleugelstraat, op nr. 4 ('De Blende Fiel'); vanaf 2 april 1924 Oerlesestraat 27g; drie jaar later, op 17 oktober 1927, verhuisden zij naar nr. 27c, kort daarop naar 205c. Toen Mie in 1930 stierf, hield Frans het daar ook niet lang meer vol en op 2 december 1930 nam hij zijn intrek in de Mercatorstraat, nr. 29. Ook daar bleef hij maar krap twee jaar wonen: op 9 september 1932 ging hij in de Jan van Galenstraat nr. 30 wonen. Ruim zeven maanden later belandde hij op zijn laatste adres, Boekweitstraat 42, waar hij op 11 juni 1933 overleed.

Maar niet alleen thuis speelden en zongen zij: in danszalen, op bruiloften in- en om Tilburg, op gildefeesten tot ver in de omtrek en niet te vergeten tijdens het jaarlijkse hoogtepunt van vermaak: de kermis. Eén zo'n kermisliedje is bewaard gebleven:

afb. 6 Mie & Frans
schets door Jan
van Delft

Kermisliedje

tekst: N.T.C. 27-11-1958
muziek: dhr. J. Leenaerts, Tilburg

op de kermis vind je rare zaken , dat je met je hoofd in de war zou ra — ken
 war zou ra — ken, komt vrienden-schaar, kom bij me-kaar , de kermis komt maar eens per
 jaar, komt vrienden-schaar, kom bij me-kaar , de kermis komt maar eens per jaar, komt vrienden-
 ....jaar

op de kermis vind je rare zaken
 dat je met je hoofd in de war zou raken
 op de kermis vind je rare zaken
 dat je met je hoofd in de war zou raken
 komt vriendschaar
 kom bij mekaar
 de kermis komt maar eens per jaar
 komt vriendschaar
 kom bij mekaar
 de kermis komt maar eens per jaar
 komt vriendschaar
 enz.

De melodie van dit lied vonden we, behalve bij de muzikant Jan Leenaerts (over wie we het in een volgend hoofdstuk nog uitgebreid zullen hebben), ook (gedeeltelijk) terug op een 78-toerenplaat van het 'Duo Martin' (Kristall-Berlin, CH 1224/25) temidden van een feestpotpourri, die op kant 1 bestaat uit: "Lang zullen ze leven / *Op de kermis* / Zolang de lepel in de breipot staat / Laat nu de klok maar luiden / En dat we toffe jongens zijn / We gaan nu met z'n allen naar de Zaan / Van je hela hola / Hali-halo, bij ons gaat alles zo". (Dit laatste lied zullen we nog tegenkomen als weversliedje onder de titel: "Hali-halo, in Tilburg gaat dat zo").

Kant 2 wordt gevuld met: "Wie zal dat betalen / Heb je wel gehoord van de zilvervloot? / Drinken we nog een drupke / We gaan nog niet naar huis / We nemen er nog een / Lang zullen ze leven / Ein prosit / 't Is mooi geweest / Adju vaarwel faldera". Wat betreft potpourri-melodieën is er in de afgelopen 50 jaar weinig veranderd en hebben bovenstaande liedjes nauwelijks aan populariteit ingeboet.

Tijdens de laatste weekenden van juni 1920 vierde het St. Dionysiusgilde, 'n kolveniersgilde, dat schoot met het handgeweer,

zijn 250-jarige bestaan.¹⁾ Ter gelegenheid hiervan werd het eerste folkloristische feest in Nederland georganiseerd.

Zaterdagochtend 20 juni verzamelde zich een grote stoet van deelnemende gildes en groepen op de Heuvel. Onder de deelnemers bevond zich o.a. een groep kinderen, die de jaarwende-feesten uitbeeldden: Sint Maarten, Koosje Koosje, Nieuwjaar, Driekoningen en Vastenavond.

Sint Maarten werd gevierd met fakkellopen en het zingen van:

Vandaag is 't Sinte Maarten

vandaag is 't Sinte Maarten
en morgen Sinte Kruk
we komen uit goeder harte
en hadden zo graag een stuk

Als tweede groep passeerden Sinterklaas en de klompenzetters, achtervolgd door de Onnozele kinderen.

Daarachter kwamen de dragers van de nieuwjaarskoeken en vervolgens de sterrezangers van Driekoningen:

Hier treden wij

tekst + muziek: Driekoningenzangertjes, Tilburg

hier treden wij Here met onze sterre
wij zoeken Heer Jezus, wij hadden hem gère

Dat ook wel als volgt werd gezongen:

Hier komen we aan

hier komen we aan met onze sterre
we zochten den Heer
want we hah'n 'm zo gère
sterre ge moet er zò stille niet staan
ge moet er met ons mee naar Bethlehem gaan

Onder deze laatste woorden trokken zij aan een touwtje, zodat de grote ster als een molentje begon te draaien.

Later zijn de sterren vervangen door lampions en mangelwortelen die uitgehold werden en voorzien van een kaarsje. De mangelwortels zijn de laatste jaren verdwenen doordat in de varkensfokkerij overgestapt werd naar fabrieksvoer en maisteelt.

De winterfeesten werden afgesloten door de Vastenavondzangertjes met hun rommelpotten:

¹⁾ Het gilde werd in 1655 opgericht, dus bestond het feitelijk al 255 jaar!

Vastenavond

tekst: G.A.T.

muziek: mevr. L. Smulders, Tilburg

de vastenavond die komt aan, dan zullen we met den rommelpot gaan, ik

heb nog een klein hoentje, dat moet er te avond aan

de vastenavond die komt aan
dan zullen we met den rommelpot gaan
ik heb nog een klein hoentje
dat moet er te avond aan

Hierna volgden de lentefeesten: rog-palmers, dragers van paas-eieren en meiboomplanters. De zomerfeesten: de pinksterblom en dragers van St.Janskruid. De najaarsfeesten: maaiers en aardappelrooisters vóór de "fooi". Vervolgens nog 27 groepen die uitbeeldingen vormden van geboorte, dood en huwelijk, kle-derdrachten, verdwijnende bedrijven en bedrijfsvormen, schut-tersgilden, Brabantse overtrek, de 'Reuzen' en enkele fanfares.

Veel rumoer en plezier was er bij de groep ketelmuzikanten of "Tafelaars", die onder groot kabaal van ketels, ratels en ge-schreeuw volgens oud gebruik een pop, die de ontrouwe bruid voorstelde, in brand staken. Onder hen bevond zich ook een harmonicaspeler (zie foto). De daarop volgende en het oor meer strelende groep was de harmonie Excelsior.

afb. 7 de tafelaars op de Oude Markt te Tilburg

Op het feestterrein aangekomen, hield dhr. Kusters een welkomstrede, waarna de wedstrijden in standaardpaardrijden, vendelzwaaien, trommelen en roffelen konden beginnen. Tevens werden daar ook oude dansen uitgevoerd, waaronder "Jan Pinnemuts", "Dubbele Joep", "Vleegerd", "Almelose kermis", "Rozenwals", "Lancier" en de "Mie Katoen".

Vooraf met de laatste twee dansen hadden Frans en Mie veel succes. De krant schreef in zijn verslag: ". . . Ook de boerendans viel zeer in den smaak, en koddig was het om te zien, de oude carré, met de boerenviolist en de boerin die de bas deed knorren; het zou niet volledig zijn geweest als er ook niet werd gecolleteerd voor de arme muzikmakers. . ."

De "Lancier" wordt in mondelinge bronnen meestal "de Lancee" of "Lanzjee" genoemd. Toen hij ons werd voorgezongen, bleek, dat het de Lanciersquadrille was, nauwelijks afwijkend van de ons bekende Belgische varianten. De "Lancee" werd in diverse danszalen in Tilburg gedanst, meestal 's zondagsavonds. Men begon dan rond negen uur met deze dans, die volgens onze zegslieden zowat 'n half uur à drie kwartier duurde, zodat 'men' (d.w.z. de meisjes) nog juist vóór tien uur thuis kon zijn.

Elk jaar op 9 oktober werd door het Dionysiusgilde na het koningsschieten de "Lancee" gedanst in 'De Lindeboom' te Tilburg.

Ook vonden we een vermelding in de feestgids van het Tilburgsch Tooneel "Onze vrije uren", dat gevestigd was in de Zouavenbroederschap 'Fidei et Virtuti' in de Koestraat en dat in 1912 vijftig jaar bestond (1887 - 1912).

Het feestprogramma bestond uit een toneeluitvoering op zondag 14 januari, getiteld "Walter de Toonkunstenaar", een drama in drie bedrijven door F. v. Bockhout, met o.a. H. Hamers als bediende Jacob en C. v. Hoof als Petrus.

Daags daarna werd er een bal gehouden, waar de Polkawals, de Mazurka, de Wals, de Kruispolka, de Lanciers, de Duitse polka en nog 'n wals werden gedanst.

Na de pauze werd nogmaals dit programma gedanst, terwijl er ook wedstrijden waren in 'comische voordrachten en duetten'.

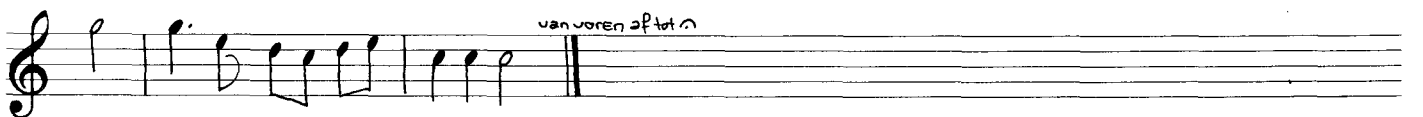
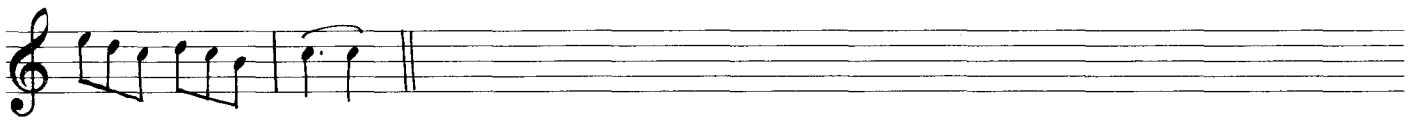
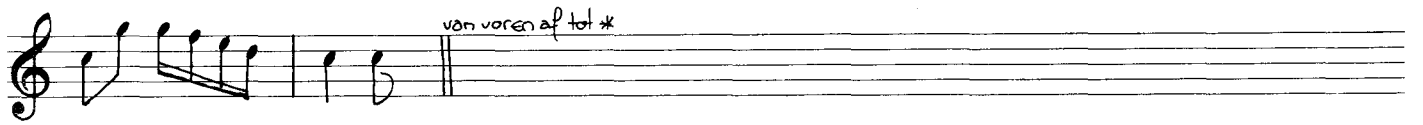
Daarnaast zijn er vermeldingen, dat de Lanciersquadrille tot aan de tweede wereldoorlog gespeeld werd door muzikanten als Frans Kleijssen, Tinus de Beer, Frans Schellekens (Tilburg), Jan Ypelaaar, Jan van de Nieuwenhuizen, Tinus de Jager, Janus Brands, Jan Brands, Hein Brands, Nol Brands, Toon van de Leest, Tinus de Maar en Boesje de Kort (Loon op Zand).

Men neemt aan, dat de Lanciersquadrille van oorsprong een Engelse country-dance is. Daar hij eerst aan hoven en salons gedanst werd, bleven er hoofse sporen achter, in de vorm van trotse passen, diepe buigingen e.d. Voorts vermoedt men, dat de dans rond 1820 via adellijke kanalen naar Frankrijk gespoeld is, waarna hij zich is gaan verspreiden.

Omdat de dans i.v.m. Mie en Frans meestal "Lanzjee" genoemd wordt, laten we hem hier onder deze naam volgen:

Lanzjee

muziek: mevr. E. Klaassen Tilburg

Op de melodie van het eerste gedeelte werd vaak al dansend gezongen:

moeder wat denk je van mijn kippen
moeder wat denk je van mijn haan
hebben ze dan geen mooie veren
of staat jou de kleur niet aan

We keren weer even terug naar het folklorefeest: het feestterrein werd vanaf zaterdagavond verlegd naar het Willem II-terrein, destijds gelegen aan de Koningshoeve, tussen het kanaal naar de Piushaven en het zgn. "Voetbalpaadje", de tegenwoordige Lourdesstraat te Tilburg.

Onder fraaie verlichting kon men daar dansen, ook 's zondags en 's maandags.

Direct of indirect hebben we aan dit optreden van Frans en Marie de meeste van hen bekende afbeeldingen te danken. Heel direct is de enige van hen bekende foto met publiek, die op het feestterrein zelf gemaakt is. Met wat zoeken zijn zij beiden te vinden in de linkerbenedenhoek van de foto, waarvan we hier een uitvergroting geven.

Te oordelen naar de opstelling van de dansers en danseressen speelde en danste men hier de Vleegerd of de Mie Katoen.

afb. 8A detail v.d. vorige foto met rechts op de voorgrond Mie & Frans →

afb. 8 overzicht van het feestterrein

De Tilburgse schilder Jan van Delft (1879 - 1952) was altijd erg geïnteresseerd in straatmuzikanten en volkstypen. Wanneer dezen langs de deur kwamen en een lied zongen dat hij nog niet kende, haalde hij vlug zijn schrift en noteerde het, om 't naderhand zelf te gaan zingen. Daarbij begeleidde hij zichzelf o.a. op viool.

Ook haalde hij deze mensen vaak naar de academie, waar hij snel een aantal schetsen van hen maakte en de namen, adressen en eigenschappen als model erbij schreef. Hierdoor ontstond een soort visueel adresboek.

Rond 1920 - '23 begon hij aan het schilderij 'Den Avendeu', een benaming die afkomstig is van een van de delen van de eerdergenoemde Boerencarré of "Mie Katoen". (Waar in deze dans nl. twee mensen naar voren moesten gaan, werd geroepen: "en avant deux!" = Avendeu).

Het schilderij is een aantal malen gereproduceerd, o.a. in de Brabantse Illustratie (1927) bij een artikel over verdwenen en verdwijnende Tilburgse types. In 1930 wordt het in een krantenartikel vermeld. Op dat moment was het in bezit van Dr. Gimbrère. De huidige verblijfplaats is onbekend.

Naast twee foto's uit 1926 - '27 zijn er gelukkig ook een vijftiental voorstudies en schetsen bewaard gebleven, waarvan er een aantal op voorgaande en volgende pagina's gereproduceerd zijn.

Opvallend daarbij is, dat er slechts één schets is, waar Frans en Marie samen op staan. Blijkbaar had Van Delft minder moeite met Mie, óf Frans leende zich beter voor het maken van schetsen.

Er bestaat overigens nog een olieverfschets op paneel, dat zich in Groningen bevindt bij een kleinzoon van Jan van Delft.

afb. 9 Den Avenden schilderij door Jan van Delft

afb. 10 twee, later losgesneden tekeningen door Jan van Delft

Naar aanleiding van de folklorefeesten van 1920 begon de bekende folklorist dhr. D.J. van der Ven in 1921 met het maken van opnamen voor een aantal folklorefilms, dit, in samenwerking met de musicus Julius Röntgen.

De eerste was de 'Lentefilm' (1921), gevolgd door de 'Zomerfilm' (1923), de 'Oogstfilm' (1926), de 'Zuiderzee-film' (1928) en een film over de levende folklore te Asselt aan de Maas (1936). Ook van hem is het bekende boek "Ons eigen volk in het feestelijk jaar" (1942), waarin o.a. enkele foto's zijn opgenomen van het Tilburgse Driekoningingen.

Zijn tweede film, met de begeleidende tekst, zijn voor ons onderwerp van belang.¹⁾

Daar de beschrijving van de film, die berust in het archief van de Rijksvoorlichtingsdienst, uitgebreider is dan het verhaaltje in de destijds uitgegeven filmfolder, laten we deze hier volgen, vanaf het 12e t/m 14e fragment:

12 Wanneer in Midzomertijd de Brabantse weilanden een en al margrieten zijn met stralende harten, is het ook de tijd, waarin de bijen zwermen en nieuwe volken vormen. Bij St. Oedenrode midden in de drassige heide vond ik een idyllisch biemanserf. Daar heb ik al pratende met de oude bieman Van Schijndel van hem en zijn primitieve bijenstallen een paar opnamen laten maken. De imker en zijn vrouw vertelden mij, dat ze in de komende week weer deel zouden gaan nemen aan de jaarlijkse gildemaaltijd van het St. Ambrosiusgilde te Nuenen.

13 In Nuenen troffen wij de leden van het imkergilde verenigd aan het jaarlijks teemaal, waar de nieuwe broeder en zuster het zich moesten laten welgevalen, dat men hen de bijenkorf op het hoofd zette als symbolisch teken van inwijding. De nieuwe broeder werd op deze wijze door de zusters ingehaald en de nieuwe zusters kregen door de broeders de korf opgezet. Het Nuenese biemansgilde was tevens een der weinige Brabantse gilden (in Oudenbosch kent men ook een teren met de zusters) dat ook vrouwen aan de teerdis liet mee-aanzitten. Het was een genoeglijk, maar toch ook wel een wat

pover teermaaltje der biemansgildeleden, dat in zijn eenvoud een Brabants overgangstype fixeerde tussen het teermaaltje der Twentse Pinksterbruidjes en de overlappende vlaaiendis op het Gronsvelder koningsfestijn.

14 Ook was dit genoeglijk samenzijn folkloristisch belangrijk, omdat het werd opgeluisterd door de aanwezigheid van "Mie de Fiedel met haar man". Wie dat waren? Wel, het Tilburgse speelliedenechtpaar, dat gedurende meer dan een halve eeuw op boerenbruiloften en gildefeesten de oude deuntjes en dansmuziek had gespeeld. Julius Röntgen en ik hebben dit speelliedenechtpaar opgezocht in hun oude wevershuisje, dat er gelegen was aan de zelfkant van het zich snel uitbreidende Tilburg. Ofschoon de moderne huizencomplexen al heel dicht het vervalen gedoetje van Mie en Franciscus naderden, lag het er nog in zijn oude wezen.

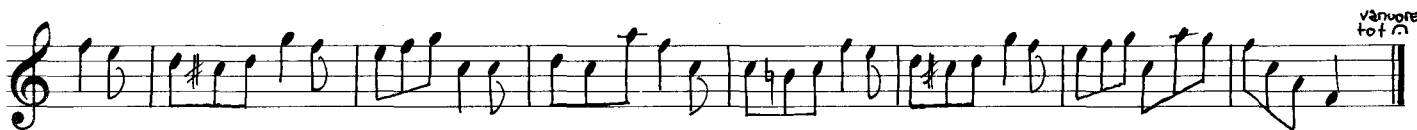
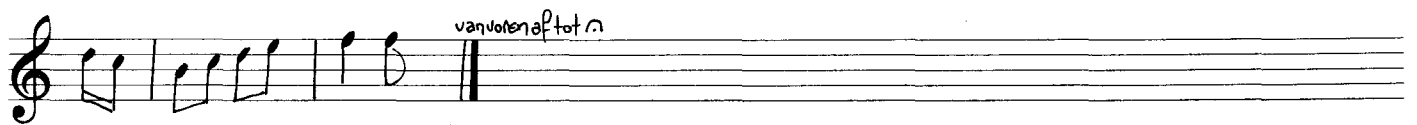
Franciscus trof ik aan in drukke doening op het weefgetouw, maar dadelijk toonde hij zich bereid, het spoeltje te laten rusten om in samenspel met Mie – hij streek op de fiedel en zij beaaidde de cello – de echte boerencarré's en bijna vergeten bruiloftsliederen voor te spelen. Met veel moeite mocht ik, dank zij de gewaardeerde medewerking van Dr. P.C. de Brouwer de danswijze van "Mie Katoen" ontvangen. Dat het verkrijgen van zulk een oude danswijze lang niet makkelijk ging, blijkt wel uit de daarover gevoerde correspondentie. Bij Mie de Fiedel en haar man kon Dr. de Brouwer niet slagen, waarna hij met hoofdman Footen (= Tooten? R.J.) van het Dionysiusgewerengilde uit Tilburg een zeer oude man opspoorde, die de melodie nog uit het hoofd kende. Deze verklaarde zich na veel heen en weer gepraat tenslotte bereid, ze in notenschrift te zullen optekenen, waarvoor hij echter tien volle dagen nodig bleek te hebben. Zo werden dan tenslotte de op het gehoor gespeelde, op het gehoor overgenomen en door de speellieden, zoals Mie de Fiedel en haar man ook wel verhaspelde melodieën van "Mie Katoen" vastgelegd, welke Julius Röntgen harmoniseerde ter begeleiding van deze taferelen.

Mie Katoen

muziek: dhr. J. v. Ooy, Deurne

¹⁾ Archiefnr. 1-3051, stocknrs. 20-2324 t/m 20-2328. Fragment 20-2325 toont de opnamen van Mie & Frans.

Na het afdrucken van dit werk ontvingen wij nog door bemiddeling van Dr. P.C. de Brouwer de melodie van de oude Brabantsche boerencarré, zoals die door Mie de Fiedel en haar man op het Tilburgsche folklorefeest werd gespeeld.

De filmbanden die zich in het archief bevinden, bestaan grotendeels uit niet gebruikte fragmenten uit bovengenoemde film. Het gedeelte met Mie en Frans beslaat ± 15 meter, een goede minuut speelduur.

In de originele film is de tijdsduur groter, wat o.a. te verklaren is uit het feit, dat de "Mie Katoen" als filmmuziek gespeeld werd door een orkestje. Zelfs zonder de nodige herhalingen kost het spelen hiervan zo'n drie minuten. Bovendien had de explicateur tijd nodig, om het begeleidende verhaal te vertellen.

De hoek, van waar uit het eerste deel van het fragment gefilmd is, is gelijk aan de foto uit de filmfolder. Wel is het beeld in de breedte en van iets grotere afstand genomen, zodat er meer van de omgeving te zien is: de zijgevel (dwars op de straat gericht) van de 'Blende Fiel'. De film is nl. gemaakt toen Mie en Frans nog in de 'Uilenvlucht' woonden. De getoonde fragmenten vormen dus de enige, zij het gedeeltelijke, afbeeldingen van dit gebouwencomplex. Links in beeld is nog een schuur zichtbaar. Mie zit vooraan en houdt haar linkerhand om de hals van de cello geklemd, terwijl ze schijnbaar willekeurig over de vier snaren heen strijkt.

Haar speelwijze lijkt veel op het hanteren van een blok- of klompviool, waarbij men ook slechts vier tonen kan voortbrengen ter begeleiding van liedjes. Tot slot is het ook opvallend, dat zij haar strijkstok als een zaag hanteert.

Frans daarentegen, die half achter haar staat, heeft een krachtige greep en een vlotte manier van spelen, hetgeen een zichtbaar bewijs is, dat van de twee hij degene is, die feitelijk muziek maakt.

De 2e shot is genomen vanuit de zelfde hoek, nu dichterbij, zodat gezichten en handen beter te zien zijn. Beiden trekken een serieus gezicht, hetgeen logisch is, want zéker de mensen uit de "werkmansstaand" werden zelden gefotografeerd, laat staan gefilmd. Toch is er, zeker bij Mie, een flinke dosis plezier af te lezen aan het gezicht.

afb. 11 scène uit de Zomerfilm (1923) van D.J. van der Ven

In het hoofdstuk over Jan Viool en aan het begin van dit hoofdstuk hebben we het al gehad over de naamsverwarring tussen eerstgenoemde muzikant en Frans en Mie. Nu we het gaan hebben over de Korvelse Revue van 1926, "Vruuger en Naa" zal het nog eens te sprake komen.

De namen van de medewerkers, zoals ze poseren op afb. 12:

- 1 Jozef Verbunt, vader van Jan Verbunt (14) beiden waren kleermaker in de Capucijnenstraat.
- 2 A. v.d. Linden, die een groentenzaak had aan de Korvelseweg
- 3 Frans Melis
- 4 H. Vennix, had 'n schildersbedrijf aan de Korvelseweg en verzorgde de decors
- 5 Louis Melis
- 6 Piet Staps, studeerde de dansen in
- 7 Coos de Laat, slager aan de Hesperenstraat, broer van August de Laat
- 8 A. v.d. Besselaar, kantoorbediende bij de schoenfabriek van Van Arendonk
- 9 Louis van den Berg, kapper aan de Korvelseweg
- 10 Jos Melis, muzikant, woonde op het Korvelplein
- 11 P. van Santvoort
- 12 H. v.d. Aa
- 13 Frits Melis, broer van Jos (10), muzikant
- 14 Jan Verbunt, zoon van Jozef Verbunt (1) en grimeur van de revue
- 15 H. Maes

- 16 C. Leenhouders, deurwaarder en marktgaarder, wonende op de Korvelseweg
- 17 A. Jongen, kastelijn op de Korvelseweg
- 18 C. Faes
- 19 P. Vennix
- 20 Willem van Mook, schrijver van de revue
- 21 L. van Gestel, koperslager
- 22 Frans van Asten, slager op Korvel/hoek Diepenstraat
- 23 Dhr. Torremans
- 24 Jan Melis, muzikaal leider van de revue, musicus
- 25 A. van Arendonk, directeur van een schoenfabriek
- 26 Piet Suys
- 27 Piet Happel, sigarenmaker uit de Capucijnenstraat
- 28 Jo van den Heuvel
- 29 A. van Roessel, slager
- 30 t/m 34 waarschijnlijk bevinden zich hierbij twee jongens van dhr. Van der Weegen, de overigen zijn onbekend

afb. 12 de volledige bezetting van de revue "Vruuger en naa" (1926) met in het midden dhr. Willem v. Mook (20)

Het zal bij het doorlezen van deze lijst zijn opgevallen, dat álle deelnemers mannen waren. In die tijd was dat niet zo vreemd als nu: met name in het katholieke zuiden was het voor vrouwen verboden. toneel te spelen. Het werd in ieder geval als zéér 'ongepast' gezien, wanneer een vrouw zich op het toneel vertoonde!

De schrijver-journalist dhr. W. van Mook stuurde een lange brief, waarin hij eerst het een en ander vertelde over Jan Viool, die hij abusievelijk een romance liet beginnen met Mie. In verband met de revue schreef hij verder:

"...In 1926, toen ik nog te Brussel woonde, schreef ik de Korvelse Revue "Vruuger en Naa" in tekst en de muziek voor het begeleidend orkest. Mijn bedoeling was, Jan en Mie Viool in die revue te laten optreden met de oude Carré en de Lancier, maar ik wist niet, dat Mie Viool toen reeds enkele jaren dood was en dat Jan Viool toen reeds enkele jaren in Vught zat. Toen ik dat op Korvel vernam – ik kwam ieder weekend naar Tilburg, want ik was bestuurslid van de harmonie "L'Echo des Montagnes" en secretaris van "Korvel Vooruit" – moest ik voor de rollen van Mie en Jan Viool vervangers inzetten en die hebben het goed gedaan. De revue is in het voorjaar van 1926 twintig maal opgevoerd, twaalf maal in de harmoniezaal van Korvel en acht maal in de oude schouwburg (achter op de Heuvel, waar thans de Amrobank is), met twintig maal uitverkochte zalen. De medewerkers aan die revue gaven een plausibele uitbeelding van Jan en Mie Viool, die de oude Carré speelden. De vrouw streek cello, de man viool en Kees Tuiten, uitgebeeld door Jos Dusee van "L'Echo des montagnes" de contrabas. De oude Carré werd feilloos gedanst door jonge en oude Korvelbewoners onder leiding van de oude dansmeester Piet Staps. . ."

Afgezien van de persoonsverwisseling zitten er nog wel wat fouten in deze informatie: Mie was, zoals we gezien hebben, nog alles behalve dood!: in 1926 had zij nog goed vier jaar te leven. Bovendien komt de naam van Jos Dusee bij de diverse informanten totaal niet voor. En tot slot waren er geen drie muzikanten, maar slechts twee.

Hoe zat de revue zo'n beetje in elkaar?

Wel, hij werd opgevoerd 'voor den arme', d.w.z.: de vereniging "Korvel Vooruit" verstreekte in deze crisis-tijd, waarin het voor veel mensen armoe-troef was, met Kerstmis pakjes met lapjes stof, kleding, winkelwaar etc. Daar kwam de scène vandaan met het opschrift 'Voor den arme', waarin Louis Melis een ballade zong, die hierop betrekking had. Deze was bedoeld als stimulans voor de mensen om 'Korvel Vooruit' in staat te stellen, deze kerstgave te verwezenlijken.

De regie van de muzikale uitvoering was in handen van Jan Melis, terwijl de uitvoering van het spel in handen was van dhr. C. Leenhouders.

Van de inhoud zijn ons enkele flarden overgeleverd: er was een scène, die 'n gemeenteraadszitting uitbeeldde, waarin de destijds voorkomende meningen werden gehekel. Er werd iemand veroordeeld tot tien stokslagen op z'n fundament. Dit fundament bestond uit ongeveer zes broeken of wat daar voor doorging: 'n lange, 'n korte, dan weer 'n gordijntje, dat men met een touwtje open moest trekken. Dit duurde, tot de beul vertwijfeld zei: "meneer de rechter, hij heeft geen fundament, het is niks als broek!" Koos de Laat, een broer van de bekende humorist en zanger

August de Laat, bracht een declamatie over hoe het er vroeger toeging in Oel (Oerle) en de Paddewaikes.

Voorts waren er nog scènes met een gouden bruiloft en het uittrekken van soldaten der stedelijke schutterrij.

De decors, waarvan op afb. 25 nog een gedeelte te zien is, waren geschilderd door dhr. Drik Vennix.

Het is spijtig, dat dhr. Van Mook, die de revue schreef, niet op de hoogte was van het feit, dat Mie en Frans nog leefden, anders had dat op z'n minst een extra brok informatie opgeleverd over hen twee. Wie weet, zijn zij nog wel aanwezig geweest bij een van de uitvoeringen. . .

Van 20 juli tot 5 augustus 1929 werd op het Tilburgse sportpark een groots opgezette "Nederlandsche Folklore-Schouw" gehouden. In de organisatie daarvan zat o.a. Jan van Delft. De opzet was min of meer gelijk aan de feesten van 1920. Behalve stoet en wedstrijden, was er ook een grote expositie, ingericht door de reeds eerder genoemde Willem van Mook.

Tijdens de feesten, waar een gezelschap o.l.v. dhr. F. Landmeeter oude dansen uitvoerde, waren ook Frans en Mie weer van de partij:

"... voorts zijn er verschillende andere ouderwetsche attracties, terwijl, naar wij vernemen, Jan en Mie Viool den ouden Carré zullen strijken. . ."

afb. 13 laatste foto van Mie & Frans, gemaakt in 1928

In het weekend van 11 augustus 1928 en de volgende dagen werd er een huisvlijtentoonstelling gehouden in het patronaatsgebouw van Korvel, aan de Capucijnenstraat. Uit krantenartikelen weten we, dat Frans en Mie zeker twee maal hebben opgetreden, nl. 's zondags en 's woensdags.

"... Niet onvermeld mogen we laten, dat de vanouds bekende Frans en Mie Viool deze tentoonstelling met hunne medewerking opluisterden, en wij waren er zondag dan ook getuige van, dat hun spel, waarmede zij vroeger de boerenbruiloften opluisterden, nog het horen overwaard is. Woensdagavond, van 6 tot 7 uur, zullen zij weder optreden. . ."

Bij de buitenmuur van het patronaatsgebouw werd de laatste, ons bekende, foto gemaakt van Mie en Frans: 75 en 70 jaar oud en nog altijd actief.

Terwijl zij stonden te spelen, vroeg kapelaan Van Berkel aan Frans of hij een sigaar of een borrel wilde hebben. "Nee," zei Frans, "geef mij maar 'n sigaar". "Nou", zei Mie, "geef mij die borrel dan maar!"

Hun muziek was, op het eind van hun leven, verworpen tot een stuk folklore. Men kende van hen nog slechts "de carré" als succesnummer. De aanduiding "... die vroeger de boerenbruiloften opluisterden. . ." was in de pers tot een nostalgieopropend cliché geworden.

Het krantenartikel, dat melding maakte van "een collecte voor de arme muzikanten" sloot direct aan op de harde werkelijkheid: ze woonden in krotten, noodwoningen en zwierven tot ver in de omtrek (zoals we zagen zelfs tot in Nuenen!), om tot op hoge leeftijd hun brood te verdienen. Toch zullen zij ongetwijfeld ook

genoten hebben van de bekendheid, die zij hadden. Lang heeft dat niet geduurd, want een half jaar na hun laatste optreden werd Mie ernstig ziek. Terwijl zij overleed op donderdag 20 februari 1930, stond daags daarna, de 21ste, het volgende in de Nieuwe Tilburgse Courant:

Tilburgse berichten

Mie Fiedel

Velen onzer lezers zullen zich ongetwijfeld de twee bekende figuren Frans Viool en Mie Fiedel herinneren, die zoo vele folkloristische feesten hebben opgeluisterd.

De Tilburgse schilder Jan van Delft heeft dit merkwaardige echtpaar vereeuwigd op het doek, welk stuk, naar wij menen, thans in bezit is van Dr. Gimbrère. In het reclameboek voor Tilburg komt er een afdruk van voor, terwijl ook de film van den folklorist v.d. Ven het echtpaar vereeuwigd heeft en in menige plaats is afgedraaid.

De vrouw nu, meer bekend als Mie Fiedel, is thans zeer ernstig ziek en is in het gasthuis ter verpleging opgenomen. Voor den ouden Frans ook hopen wij op een spoedig herstel. . ."

Op 1 maart wordt haar overlijden in dezelfde krant afgedaan met één regeltje:

"... Overleden: Maria C. v.d. Dries, echtgenote van Franciscus Jansen, 76 jaar. . ."

Frans leefde nog ruim 3 jaar en overleed op 11 juni 1933.

In het jaar een duizend acht honderd acht en negentig, den negentiensten der maand *December*, zijn voor ons, Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente TILBURG, in het huis der gemeente, in het openbaar verschenen:

Franciscus Jansen

oud *veertien* jaren, geboren te *Tilburg* den *vienden* van *duizend negen* der maand *December* een duizend acht honderd *acht en vijftig*, van beroep *meester* wonende *alhier*,

meer derjarige zoon van *Simon Jansen overleden* van *Johanna van Bredel, zonde* *bediep, woonende alhier*

en *Maria Cornelia van den Dries*

oud *vijfenveertig* jaren, geboren te *Tilburg* den *vienden* der maand *December* een duizend acht honderd *drie en vijftig*, van beroep *meester* wonende *alhier*,

meer derjarige dochter van *Johannes Franciscus van den Dries en van Cornelia Tuerling, zonde* *overleden*,

die ons verzocht hebben tot de voltrekking van hun voorgenomen huwelijk over te gaan daartoe overleggende:

Iet bij de wet gevorderde bewijs, dat de eere de verschonen personen aan zijne verplichting ten aanzien der nationale militie voldaan heeft.

De geboorte-akte van ieder der aanstaande echtgenooten.

De bewijzen, dat de bij de wet vereischte huwelijksafkondigingen in de gemeente *Tilburg* zonder stuiting hebben plaats gehad.

Dientengevolge is door de aanstaande echtgenooten ten onzen overstaan, in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen, de verklaring afgelegd, dat zij elkander aannemen tot echtgenooten, en dat zij getrouwelijk al de plichten zullen vervullen, welke door de wet aan den huwelijken staat verbonden zijn" en hebben wij Ambtenaar van den Burgerlijken Stand in naam der wet verklaard, dat de personen van

Franciscus Jansen

en *Maria Cornelia van den Dries*

bovengenoemd, door den echt aan elkander verbonden zijn.

Deze huwelijksvoltrekking heeft plaats gehad in tegenwoordigheid van:

1° *Cornelis Jansen* oud *veertien* en *veertig* jaren, van beroep *meester* wonende te *Tilburg*

2° *Johannes Bernardus Jansen* oud *veertien* en *veertig* jaren, van beroep *meester* wonende te *Tilburg*

3° *Robertus Bernardus van den Dries* oud *vijfenveertig* jaren, van beroep *bedrijfscheurder* wonende te *Tilburg*

4° *Lekens Wilhelmina van den Dries* oud *drie en veertig* jaren, van beroep *meester* wonende te *Tilburg*

De getuigen hebben verklaard te zijn: *de eerste en tweede broers* *plees van den Commissaris, de derde en vierde broers van den Commissaris*

En hebben wij hiervan opgemaakt deze akte, die, na aan de verschonen personen en de getuigen te zijn voorgelezen, getoekend is door ons *met handtekening*

De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand voornoemd,

J. M. M. M. M.

Trouwakte Franciscus Jansen & Maria van den Dries.

Informanten

Foto's: dhr. Jan Brieffies (Gem. Archief Tilburg)
Rolf Janssen

Tekeningen: dhr. Sjef van Delft

Liederen en overige informatie:

G.A.T., bevolkingsregister

G.A.T, artikelen N.T.C.

Filmmuseum, Amsterdam

Rijksvoorlichtingsdienst, 's Gravenhage

Katholieke Illustratie 1928

Dansen uit Diest (uitg. Vlaams Dansarchief, Schoten)

dhr. J. Toorians, Loon op Zand

L. de Klerk, Tilburg

dhr. Sanders, geb. 1895, Tilburg

mevr. Jo Spijkers-Cools, geb. 1919, Tilburg

mevr. Van Hal, geb. 1890, Tilburg

mevr. De Beer, geb. 1904, Tilburg

mevr. Van Hout, geb. 1897, Tilburg

dhr. Willem van Mook, Tilburg/Brussel (†)

mevr. E. Klaassen, Tilburg

Ben Hartman, Schijndel

Alma Verhagen, Tilburg

mevr. N. Cools, Tilburg

driekoningen-zangertjes, Tilburg

dhr. J. v. Ooy, Deurne